

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Το LEADER ως μέσο τοπικής ανάπτυξης» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2011/C 376/03)

Εισηγητής: ο κ. **Roman HAKEN**

Στις 20 Ιανουαρίου 2011 και σύμφωνα με το άρθρο 29 § 2 του Εσωτερικού της Κανονισμού η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα:

«Το LEADER ως μέσο τοπικής ανάπτυξης»

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας).

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη και περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ υιοθέτησε τη γνωμοδότησή τους στις 6 Σεπτεμβρίου 2011, με βάση την έκθεση του εισηγητή κ. Haken.

Κατά την 474η σύνοδο ολομέλειας, της 21ης και 22ας Σεπτεμβρίου 2011 (συνεδρίαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2011), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 151 ψήφους υπέρ και 15 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Κατά την τελευταία εικοσαετία, η μέθοδος LEADER έχει αποδειχθεί βιώσιμη λύση. Επομένως, είναι σημαντικό να εξεταστεί η περαιτέρω επέκταση του LEADER, ενός δοκιμασμένου μέσου ανάπτυξης, και ταυτόχρονα να διατηρηθούν τα βασικά στοιχεία του, δηλαδή η άμεση συμπερίληψη της κοινωνίας των πολιτών μέσω της συμμετοχής των εκπροσώπων της σε τοπικές εταιρικές σχέσεις και ο συνεχής διάλογος με τους κατοίκους σχετικά με τις μελλοντικές αναπτυξιακές προτεραιότητες.

1.2 Όσον αφορά τα επιχειρησιακά προγράμματα για την περίοδο μετά το 2013, χρειάζεται να εξεταστεί ενδεχόμενη ουσιαστική ενίσχυση της προσέγγισης που βασίζεται σε εταιρικές σχέσεις (ιδίως τοπικές και περιφερειακές διατομεακές εταιρικές σχέσεις στις αγροτικές περιοχές και, χωριστά, στις αστικές περιοχές) και να πραγματοποιηθεί η αναγκαία εναρμόνιση των διαδικασιών και των εταιρικών σχέσεων, διασφαλίζοντας έτσι ότι τα διάφορα έργα θα πληρούν υψηλά πρότυπα όσον αφορά την προστιθέμενη αξία, τη χρησιμότητα και την αποτελεσματικότητα. Οι εταιρικές σχέσεις πρέπει πάντοτε να βασίζονται σε μια προσέγγιση από τη βάση στην κορυφή.

1.3 Η ΕΟΚΕ συνιστά την εφαρμογή της μεθόδου LEADER και την ανάπτυξή της με τη μορφή εταιρικών σχέσεων από τη βάση στην κορυφή για χρηματοδότηση των αγροτικών περιοχών και από άλλα ευρωπαϊκά ταμεία και, συγκεκριμένα, συνιστά να χρησιμοποιηθεί η ίδια μέθοδος, με διαφορετικό όνομα, στις αστικές περιοχές, προκειμένου να υλοποιηθούν οι αναπτυξιακές και επενδυτικές στρατηγικές. Οι εταιρικές σχέσεις μπορούν να συμβάλλουν στη σύνδεση των δραστηριοτήτων των δημοτικών αρχών, των τοπικών επιχειρήσεων, των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων και των πολιτών της περιοχής, με βάση την αρχή της αειφορίας. Ωστόσο, αυτό σημαίνει ότι πρέπει να εγκαταλειφθεί ο ακολουθούμενος «τομεακός» τρόπος σκέψης μεταξύ ΕΓΤΑΑ και διαρθρωτικών ταμείων, να περιοριστεί η τάση για αυστηρό διαχωρισμό μεταξύ ταμείων ενώ, παράλληλα, πρέπει να θεσπιστούν παρόμοιες ρυθμίσεις, έτσι ώστε τα διάφορα ταμεία να μπορούν να χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο ενός συστήματος κοινών ελέγχων και δεικτών.

1.4 Για την περίοδο μετά το 2013, η ΕΟΚΕ προτείνει:

α) να διαμορφωθεί συνολική προσέγγιση τοπικής ανάπτυξης για τις αγροτικές περιοχές, με συγκέντρωση πόρων από διαφορετικά

ταμεία σε ενιαίο προϋπολογισμό, αξιοποιώντας τις δυνατότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου καθώς και άλλων ταμείων, σύμφωνα με μια απλοποιημένη διαδικασία και χωρίς πρόσθετη γραφειοκρατία·

β) να συζητηθεί και να υιοθετηθεί ενιαίος ορισμός των αγροτικών περιοχών που να καθιστά υποχρεωτική την εφαρμογή ολοκληρωμένης προσέγγισης για τη διαμόρφωση στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης·

γ) να χρησιμοποιηθεί η προσέγγιση LEADER διότι αποτελεί το κατάλληλο πρότυπο για τη διαμόρφωση και τη λειτουργία εταιρικών σχέσεων από τη βάση στην κορυφή·

δ) να ενσωματωθούν δημοσιονομικές διατάξεις σε όλα τα ταμεία έτσι ώστε να επιτρέπεται η διαμόρφωση και η εφαρμογή ολοκληρωμένων αναπτυξιακών στρατηγικών που να αξιοποιούν τις ικανότητες και τις δεξιότητες των τοπικών εταιρικών σχέσεων·

ε) να προσδιοριστούν σαφώς και επιμελώς οι συγκρούσεις συμφερόντων όσον αφορά τα μέλη των ομάδων τοπικής δράσης, έτσι ώστε να εξαλειφθούν οι σημαντικότερες επικρίσεις που αφορούν την εφαρμογή του LEADER, προκειμένου να αυξηθεί η διαφάνεια και να ενισχυθεί ο δημόσιος έλεγχος και η ενημέρωση, να συγκεντρωθούν πληροφορίες για το τι αντιπροσωπεύουν πραγματικά οι ομάδες τοπικής δράσης, ποιες είναι οι δραστηριότητες, τα αποτελέσματά τους στην πράξη στους διάφορους δήμους κλπ. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να πραγματοποιηθούν διαλέξεις, σεμινάρια, δημοσιεύσεις στα προγράμματα των τοπικών ΜΜΕ (ραδιόφωνο, τηλεόραση, τύπος κλπ).

1.5 Μια βασική έννοια της έκθεσης Barca ⁽¹⁾ είναι το «αναπτυξιακό πρότυπο με τοπική διάσταση» που προωθεί μια αναπτυξιακή προσέγγιση με τοπική ή, ενδεχομένως, περιφερειακή διάσταση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Αυτή η στρατηγική με τοπική διάσταση επιδιώκει να καταπολεμηθεί η συνεχιζόμενη αδυναμία πλήρους αξιοποίησης του τοπικού δυναμικού. Συνεπώς, είναι

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/barca_en.htm.

απόλυτα σύμφωνη με το πνεύμα και τους στόχους της μεθόδου LEADER, δηλαδή μιας προσέγγισης από τη βάση στην κορυφή, που επικεντρώνεται στον ιδιαίτερο χαρακτήρα των τοπικών προβλημάτων, όπου οι τοπικοί φορείς ενώνουν τις δυνάμεις τους για να αξιοποιήσουν αποτελεσματικότερα το εγγενές δυναμικό της περιοχής τους. Κατά τη διάρκεια των σχετικών συζητήσεων, τονίστηκε επανειλημμένα ότι η Συνθήκη της Λισαβόνας αναζωογόνησε την έννοια της επικουρικότητας, χάρη στην ενίσχυση του ρόλου των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

1.6 Η ΕΟΚΕ συνιστά να περιοριστεί σημαντικά η γραφειοκρατία, ιδίως στην περίπτωση των έργων μικρής κλίμακας (π.χ. μέσω της μείωσης του αριθμού των απαιτούμενων εγγράφων και εκθέσεων) και να συμπεριληφθεί η μέθοδος LEADER στη διαδικασία απλοποίησης, έτσι ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη ευελιξία και να ενθαρρυνθεί η καινοτομία σε περιφερειακό επίπεδο. Όσον αφορά τα έργα, η ΕΟΚΕ συνιστά την εφαρμογή σε μεγάλη κλίμακα ενός ευρωπαϊκού συστήματος χρηματοδότησης μέσω προκαταβολών ή συνεχούς χρηματοδότησης. Αυτό θα μπορούσε να αυξήσει σημαντικά την ικανότητα απορρόφησης σε τοπικό επίπεδο χωρίς να θίγονται οι ταμειακές ροές των μικρών επιχειρήσεων διότι οι επιχειρήσεις αυτές είναι οι εμπνευστές, οι τελικοί δικαιούχοι και, ως εκ τούτου, οι διαχειριστές των έργων. Ταυτόχρονα, η ΕΟΚΕ προτείνει να εξεταστεί το ενδεχόμενο αντικατάστασης της εθνικής συγχρηματοδότησης από συνεισφορές σε είδος με τη μορφή π.χ. εθελοντικής εργασίας.

1.7 Όσον αφορά τη μεταστροφή σε μεγαλύτερο όγκο πόρων, βάσει σωρευτικής ταυτόχρονης χρήσης πολλών ταμείων και εφαρμόζοντας τη μέθοδο σε αστικές περιοχές, η ΕΟΚΕ συνιστά την επάνοδο στην πειραματική φάση όπου η μέθοδος LEADER θεωρείτο δοκιμαστική. Επίσης, πρέπει να αξιοποιηθεί παράλληλα η αναμφισβήτητη θετική εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια των προηγούμενων δύο δεκαετιών όταν η μέθοδος και οι κοινοτικές πρωτοβουλίες άρχισαν να εφαρμόζονται στις αγροτικές περιοχές. Η ΕΟΚΕ συνιστά μεγαλύτερη ευελιξία στη χρήση αυτής της καινοτόμου διαδικασίας. Αυτό θα επιτρέψει την ταχύτερη ανάπτυξη των περιφερειών.

2. Εισαγωγή

2.1 Το μέσο LEADER και η προέλευσή του: ιστορική αναδρομή και αντίκτυπος

2.1.1 Η προσέγγιση LEADER δρομολογήθηκε το 1991 ως κοινοτική πρωτοβουλία από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και έχει περάσει από διάφορες φάσεις κατά τη διάρκεια μακράς περιόδου. Το Leader I αποτέλεσε «πείραμα», το Leader II «πεδίο δοκιμών» ενώ με το Leader+, έως το 2006, επιτεύχθηκε η «ωριμότητα». Κατά την περίοδο 2004-2006, η προσέγγιση LEADER τέθηκε πειραματικά σε εφαρμογή στα νέα κράτη μέλη. Από την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού που ξεκίνησε το 2007, το LEADER αποτελεί έναν από τους τέσσερις άξονες του δεύτερου πυλώνα της ΚΠΠ και κύριο μέσο της πολιτικής αυτής. Επί του παρόντος, το LEADER χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΑΑ στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης των κρατών μελών και συγχρηματοδοτείται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με την αρχή της κοινής διαχείρισης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών. Από το 1991, έχει διατεθεί συνολικό ποσό 9,75 δισεκατ. ευρώ στις διάφορες κοινοτικές πρωτοβουλίες και τον υφιστάμενο τέταρτο άξονα του ΕΓΤΑΑ. Επί του παρόντος, περισσότερες από 2 200 ομάδες τοπικής δράσης λειτουργούν στην ΕΕ. Κατά την τελευταία εικοσαετία, η ευρωπαϊκή χρηματοδότηση του LEADER συνέβαλε στη δημιουργία ενιαίου δικτύου αγροτικών φορέων και στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ.

2.1.2 Με τον τρόπο αυτό διαμορφώθηκε μια μοναδική και καινοτόμος μέθοδος εταιρικής σχέσης και συνεργασίας. Χάρη στη μέθοδο αυτή, είναι δυνατή η χρηματοδότηση έργων με διαφάνεια, ακόμη και στις πιο απομακρυσμένες περιφέρειες της ΕΕ των 27, παρέχοντάς τους πρόσβαση σε ευρωπαϊκή χρηματοδότηση.

2.2 Παρούσα κατάσταση στην ΕΕ - Ομάδες τοπικής δράσης

2.2.1 Το LEADER, τόσο ως χρηματοδοτικό μέσο όσο και ως προσέγγιση, έχει σημειώσει επιτυχία στις αγροτικές περιοχές όχι μόνο μεταξύ των μελών των ομάδων τοπικής δράσης αλλά και μεταξύ των τοπικών αρχών και άλλων τοπικών οργανισμών. Έχουν συσταθεί ομάδες τοπικής δράσης στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, ενώ στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία οι ομάδες αναμένεται να είναι επιχειρησιακές σύντομα. Το LEADER διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις προενταξιακές στρατηγικές των υποψηφίων και των εν δυνάμει υποψηφίων χωρών για ένταξη στην ΕΕ.

2.2.2 Μέχρι στιγμής, στην ΕΕ των 27, έχουν επιλεγεί για χρηματοδότηση 2 192 ομάδες τοπικής δράσης με προϋπολογισμό του ΕΓΤΑΑ που ανέρχεται στα 5,5 δισεκ. ευρώ περίπου για την περίοδο 2007-2013.

2.2.3 Η μέθοδος LEADER στηρίζει τον τέταρτο άξονα του ΕΓΤΑΑ για την περίοδο 2007-2013. Το σύνολο των δαπανών, που περιλαμβάνει τη συγχρηματοδότηση από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, ανέρχεται σε 13,9 δισεκ. ευρώ από δημόσιες πηγές και 5 δισεκ. ευρώ από ιδιωτικές.

2.2.4 Το LEADER χρησιμοποιείται ευρύτερα στα «νέα» κράτη μέλη της ΕΕ από ό,τι στην ΕΕ των 15. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι ομάδες τοπικής δράσης καλύπτουν σχεδόν το σύνολο της χώρας και αποτελούν αποτελεσματικό μέσο πολιτικής για τις αγροτικές περιοχές και τις αγροτικές κωμοπόλεις. Πρόκειται για δομή που συμπληρώνει αποτελεσματικά τις αρμοδιότητες των τοπικών αρχών.

2.2.5 Οι ομάδες τοπικής δράσης έχουν αναπτύξει διοικητική ικανότητα που διασφαλίζει τη διαφανή κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων της ΕΕ σε τοπικό επίπεδο.

2.2.6 Εν μέσω οικονομικής κρίσης, ένα τέτοιο ενδιάμεσο ευέλικτο τοπικό επίπεδο μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην αύξηση της τοπικής απασχόλησης.

2.3 Αξιολόγηση του LEADER+

2.3.1 Η εφαρμογή της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER + εξετάστηκε από το Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΕ. Το Ελεγκτικό Συνέδριο πρόβλεψε σε έξι βασικές συστάσεις προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη και συνόψισε τις αδυναμίες της μεθόδου LEADER+. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανταποκρίθηκε στις συστάσεις αυτές και τα σχόλια του Ελεγκτικού Συνεδρίου λήφθηκαν υπόψη για το υπόλοιπο της τρέχουσας περιόδου προγραμματισμού καθώς και για την προσεχή.

2.3.2 Συνολικά, 893 ομάδες τοπικής δράσης από την ΕΕ των 15 συμμετείχαν στην κοινοτική πρωτοβουλία LEADER+. Επίσης, 250 πρόσθετες ομάδες τοπικής δράσης από 6 νέα κράτη μέλη άρχισαν να εφαρμόζουν μέτρα τύπου LEADER το 2004. Στην κοινοτική αυτή πρωτοβουλία έχουν χορηγηθεί 2,1 δισεκ. ευρώ.

2.3.3 Η μέθοδος LEADER έδωσε το έναυσμα στις αγροτικές περιοχές να συστήσουν εταιρικές σχέσεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα. Χάρη στη μέθοδο LEADER+, αυξήθηκε σαφώς η απορροφητικότητα πόρων από την ΕΕ.

2.3.4 Το LEADER+ οδήγησε σε περαιτέρω αύξηση του αριθμού των ομάδων τοπικής δράσης στην τρέχουσα περίοδο με αποτέλεσμα τον σημερινό συνολικό αριθμό που υπερβαίνει τις 2 200 ομάδες τοπικής δράσης.

2.3.5 Παρά τις επικρίσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου της ΕΕ, η χρήση της μεθόδου LEADER αποδίδει απτά αποτελέσματα και λαμβάνει πλήρως υπόψη την πολιτική της ΕΕ, δεδομένου ότι πρόκειται για μέθοδο αποτελεσματική που ενθαρρύνει τις θετικές μεταβολές, είναι στοχοθετημένη, εκτενής και διαφανής. Συνεπώς, η μέθοδος LEADER δικαίως κατέχει τη θέση της στην ευρωπαϊκή πολιτική αγροτικής ανάπτυξης και στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης των κρατών μελών και αξίζει μεγαλύτερης στήριξης, όχι μόνο στο πλαίσιο της ΚΠΠ. Το LEADER προωθεί τη δημιουργία τοπικών διατομεακών εταιρικών σχέσεων και λειτουργεί ως μέσο τοπικής χρηματοδότησης σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας προς στήριξη αναπτυξιακών έργων που συνάδουν με τις προσδοκίες των κατοίκων, ενώ παράλληλα βελτιώνει το βιοτικό επίπεδο στις αγροτικές περιοχές.

2.3.6 Με τη γνωμοδότηση, επιδιώκεται να ενισχυθεί το ενδιαφέρον για την προσέγγιση LEADER και να διευκολυνθεί η διαδρωτική χρήση των ομάδων τοπικής δράσης στο πλαίσιο άλλων χρηματοδοτικών μέσων εκτός του πλαισίου της αγροτικής ανάπτυξης. Ακόμη, εξηγείται η ανάγκη να διατηρηθεί τουλάχιστον η χρηματοδότηση για το LEADER από τον γενικό προϋπολογισμό της ΚΠΠ και, συνεπώς, να διαφυλαχθεί ο κεντρικός ρόλος του LEADER στο πλαίσιο της ΚΠΠ.

2.3.7 Η μέθοδος LEADER μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για τα προγράμματα που σχετίζονται με άλλα ταμεία της ΕΕ. Ακόμη, στις αγροτικές περιοχές, το LEADER έχει ενισχύσει τη συνοχή των αγροτικών κοινοτήτων.

3. Συστάσεις για τις αγροτικές περιοχές

3.1 Η μέθοδος LEADER έχει τη δυνατότητα να επιταχύνει την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών και έχει αποδείξει την αποτελεσματικότητά της· συνεπώς, θα πρέπει να επεκταθεί, όπου είναι δυνατόν, προκειμένου να καλύψει όλες τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ συνιστά να παραμείνει το LEADER στο πλαίσιο της ΚΠΠ και η μέθοδος αυτή να επιτρέψει την πρόσβαση σε πόρους στον τομέα της πολιτικής για τη συνοχή και το περιβάλλον. Με τον τρόπο αυτό, θα διαμορφωθούν συνολικές προσεγγίσεις της αγροτικής ανάπτυξης και οι παρεμβάσεις θα είναι αποτελεσματικότερες ως προς την ολοκληρωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Επίσης, θα βελτιώσει τις σχέσεις και την αλληλεπίδραση μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών⁽²⁾. Στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ, το

LEADER αποτελεί χρήσιμο σύνδεσμο μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών. Όσον αφορά τις τελευταίες, θα πρέπει να τροποποιηθεί η αρχή αυτής της προσέγγισης και να διαχωριστεί από το LEADER, με την εισαγωγή, για παράδειγμα, ενός προγράμματος «Δεσμοί μεταξύ δράσεων για την ανάπτυξη της οικονομίας των πόλεων» (LEADEV).

3.2 Η ΕΟΚΕ προτείνει να αυξηθεί η χρηματοδότηση που διατίθεται μέσω της μεθόδου LEADER και να μην περιορίζεται στα μέσα του μελλοντικού προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης. Η προσέγγιση χρησιμοποιείται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας. Η ΕΟΚΕ προτείνει να συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα μέσω της μεθόδου LEADER όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα που εφαρμόζονται στις αγροτικές περιοχές και έχουν δυνητικούς δικαιούχους σε αυτές (π.χ. μικροί δήμοι, σχολεία, πολύ μικρές επιχειρήσεις γεωργικές μονάδες, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις κτλ.), όπως ισχύει και στην περίπτωση του ΕΓΤΑΑ, και να χορηγηθεί για τον σκοπό αυτό το 5 % έως 25 % των πόρων. Έτσι, θα διασφαλιστεί το μερίδιο των ολοκληρωμένων και καινοτόμων έργων που πρέπει να υλοποιηθούν μέσω συντονισμένης κοινής δράσης σε αγροτικές περιοχές.

3.3 Η ΕΟΚΕ προτείνει να συνεκτιμηθεί η μέθοδος ΕΓΤΑΑ ως μια καινοτόμος προσέγγιση από τη βάση στην κορυφή και να μην επιβαρυνθεί από διοικητικές διαδικασίες και ειδικές απαιτήσεις. Επί τόπου, οι πολίτες γνωρίζουν καλύτερα ποιες είναι οι ανάγκες τους. Πρόκειται για μια βασική πτυχή της επικουρικότητας. Η ΕΟΚΕ προτείνει να ακολουθηθεί η αρχή του δημοσίου ελέγχου στις εταιρικές σχέσεις, με αφετηρία την τοπική πρωτοβουλία.

3.4 Η έντονη προστιθέμενη αξία των ομάδων τοπικής δράσης και των εταιρικών σχέσεων έγκειται στο ότι παρέχουν κίνητρα και ενθαρρύνουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των κατοίκων μιας περιοχής. Αυτό το προσόν δεν υπογραμμίζεται επαρκώς κατά την αξιολόγηση της εφαρμογής της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+ και, συνεπώς, η ΕΟΚΕ συνιστά να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη σημασία του έργου των ομάδων τοπικής δράσης. Με τον τρόπο αυτό, διαμορφώνεται μια ανοιχτή προσέγγιση για τη χάραξη τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών, τοπικού συντονισμού καθώς και συμμετοχής όλων των μερών που επιδιώκουν βιώσιμη και ποικιλόμορφη ανάπτυξη που να διασφαλίζει καλύτερο επίπεδο διαβίωσης. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ συνιστά οι εθελοντικές εταιρικές σχέσεις μεταξύ τοπικών αρχών να μπορούν να είναι μέλη των ομάδων τοπικής δράσης και να υποβάλλουν προτάσεις έργων. Παράλληλα, είναι σαφές ότι το LEADER δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αντισταθμίσει ανεπαρκή δημοσιονομικά έσοδα των τοπικών αρχών ή να χρηματοδοτήσει δημόσιες τοπικές υπηρεσίες στα κράτη μέλη της ΕΕ.

3.5 Η διεδαφική και διακρατική συνεργασία μεταξύ ομάδων τοπικής δράσης αποτελεί κεντρικό παράγοντα για την εφαρμογή της μεθόδου LEADER. Την τελευταία εικοσαετία, τα εξαιρετικά επωφελή αποτελέσματα από την εφαρμογή της μεθόδου LEADER για τη διαμόρφωση συνεργασίας και διαπεριφερειακών εταιρικών σχέσεων (μεταξύ διαφόρων ομάδων τοπικής δράσης) δεν αναγνωρίστηκαν επαρκώς. Σε μια ΕΕ όπου υφίστανται σημαντικές διαφορές στο επίπεδο διαβίωσης από το ένα κράτος μέλος στο άλλο και από τη μια αγροτική περιοχή στην άλλη (ακόμη και στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους), η αναγκαία αυτή δραστηριότητα κατέχει κεντρική σημασία για τις αγροτικές περιοχές και αποφασιστικό αντίκτυπο για την ανάπτυξή τους.

(2) http://ec.europa.eu/regional_policy/newsroom/pdf/pawel_samecki_orientation_paper.pdf (σ. 10).

4. Συστάσεις για τις αστικές περιοχές

4.1 Εάν είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν μέθοδοι εταιρικής σχέσης για όλα τα ταμεία της ΕΕ, η αρχή που στηρίζει τη μέθοδο LEADER και εφαρμόζεται στις αγροτικές περιοχές μπορεί επίσης να εφαρμοστεί χωριστά σε αστικές περιοχές και κοινότητες για τη δημιουργία «τοπικών εταιρικών σχέσεων». Αρχικά, για παράδειγμα, τούτο μπορεί να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο μεταβατικής περιόδου και να ακολουθήσει αξιολόγηση. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της χρήσης του όρου «πρόγραμμα αστικής ανάπτυξης» για αυτή την προσέγγιση εταιρικής σχέσης και συνιστά να συμπεριληφθεί αυτή η επιλογή σε όλα τα ταμεία που υπόκεινται στη διαχείριση των διαφόρων ΓΔ. Η ολοκλήρωση των πόρων θα αυξήσει τις δυνατότητες χρήσης τους.

4.2 Η ΕΟΚΕ συνιστά να χρησιμοποιηθεί η αρχή που στηρίζει τη μέθοδο LEADER και στις περιαστικές περιοχές κατά τρόπο χωριστό και διακριτό από το LEADER. Στις περιαστικές περιοχές, οι κωμόπολεις και οι πόλεις θα συμβάλουν σε αυτή τη μέθοδο κατά τρόπο ώστε να μειωθεί σταδιακά η διαφορά ανάπτυξης μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών.

4.3 Η ΕΟΚΕ συνιστά να συνδυαστούν και να ολοκληρωθούν οι δραστηριότητες του πρώην προγράμματος URBAN, του προγράμματος LIFE καθώς και άλλων προγραμμάτων σύμφωνα με τις αρχές που στηρίζουν τη μέθοδο LEADER, αυξάνοντας έτσι τη συνδυασμένη προστιθέμενη αξία τους.

4.4 Για την προετοιμασία και την υλοποίηση των έργων, κρίνεται σκόπιμο είτε να συμμετέχουν άμεσα στην εταιρική σχέση οι τοπικές αρχές της αστικής περιοχής, είτε να ζητείται η γνώμη τους για τις διάφορες δραστηριότητες. Με τον τρόπο αυτό, περιορίζονται οι ενδεχόμενες αντιφάσεις μεταξύ των διαφόρων έργων και επιτυγχάνονται συνέργιες μεταξύ των έργων που υπόκεινται στη διαχείριση της τοπικής αυτοδιοίκησης και της τοπικής εταιρικής σχέσης ενώ, παράλληλα, διασφαλίζεται η στήριξη των έργων εταιρικής σχέσης. Ο καλύτερος τρόπος για τη δημιουργία συνεργιών είναι η κατάρτιση ολοκληρωμένων σχεδίων για την ανάπτυξη των πόλεων, των αστικών περιοχών και οικισμών.

4.5 Στις αστικές περιοχές, η μέθοδος LEADER μπορεί να εφαρμοστεί μέσω της δημιουργίας εταιρικών σχέσεων για μια συγκεκριμένη υποπεριφερειακή αστική περιοχή (βάσει ορισμένων σταθερών κριτηρίων, όπως ισχύει σήμερα για τις αγροτικές περιοχές).

Βρυξέλλες, 21 Σεπτεμβρίου 2011.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON
